

Hvordan sikre god etablering av løkåkeren?

Lars Arne Høgetveit, NLR-Viken

Hva oppfattes som de viktigste forhold for god etablering?

Pratet med flere dyrkere og dette spørsmålet...

- I starten oppfattes spørsmålet svært komplekst!
- Så begynner en å sortere...
- Men konklusjonen blir egentlig at en hver sesong har sine utfordringer!

Jordstruktur?

- Viktig med god jordstruktur, der jord aggregatene ikke kollapser ved en del nedbør. God aggregat-tilstand gir bedre luftforhold for røttene. Risikoen for tilslemming og skorpedanning reduseres også.
- Fresen gir naturlig nok knusing av jord aggregater i ulik grad. Sand/silt har jo mindre bindingskrefter mellom jordpartiklene og vil normalt da slite mere etter fresing. **Se bilder**
- Uansett VIKTIG med - **God laglighet ved jordarbeiding og evt. juster ned rotasjons hastigheten på fresen (ned til 400 rpm?).**

- Gjelder alle jordarter

Setteløk kvalitet?

- Setteløkstørrelsen skal være innafor oppgitt millimeter. Da stemmer antall kg som beregnes per arealenhet og sjansen for jevn matløk størrelse øker.
- Må være friske og fine settere, som har god spirekraft – slik at en ikke får sprang i åkeren. Noen ganger ser en f.eks. for mye gråskimmel i setterne – noe som kan gi sprang i raden.

Beisebadet og start gjødsel

- Bruk de mulighetene som er for beising mot sjukdommer!
Men, bruk av Signum (Minor Use nov. 2021) må diskuteres...**(Apron XL FORTSATT lov! Maxim 100FS er søkt (fusarium) – blir Maxim lovlig så brukes den istedenfor Signum.**
- Setter du tidlig (kald jord) eller det er kjølig eller vær prognosen viser kaldt - tilsetter du fosfor.

P-doseringen er:

Det er signifikant effekt av å tilsette - **2 % konsentrasjon** - Seniphos i beisebadet under kjølige forhold for løken. (Superba har ikke tilsvarende effekt.)

Seniphos inneholder:

3 % nitrogen på vektbasis, tilsvarende 40 g N pr. liter, 1 % nitrat og 2 % ammonium, **10,3 % fosfor** på vektbasis, tilsvarende 135 g P pr. liter, 3 % kalsium på vektbasis, tilsvarende 40 g Ca pr. liter. (Sjekk jordtemp. Her - www.vips-landbruk.no)

- *Start gjødsling*
Plassert stripe gjødsling – det gir nærhet til røttene og god næringskonsentrasjon i etableringen.
OBS MÅ legges godt under frøet – i sådd løk 5 cm under og 3 cm til siden - for ikke å svi pga N!

(Ulike muligheter: Granulat: [MAP](#) (FK, 12-23-0 m/Svovel), [Opti-Start](#) (Yara, 12-23-0), [MicroStar PZ Care](#) (Norgro 12-22-0 (C2 er uten N))
og: **Flytende: [Flex](#) – kan bestille sammensetningen man ønsker.)**

Settedybde og jevnhet?

- Løksettere finnes det mange typer av og i alle aldre – noen i tre ;-)
- Det viktigste er nok hvordan de kjøres og hvor tørr løken er!
- Tilpass settedybden til jordarten – tørkesvak jord – sett dypere.

Noen settere i drift – flere er sikkert representert i salen:

* **Haarby løksetter** er mye i bruk så vidt jeg ser. For så vidt grei om løken er tørr – eller rett fra beisekaret, men ikke ved halltørr setteløk da stopper det fort opp ved setting.

MEN - Den nyere utgaven av setteren er det lettere å justere dybdejula, som er bedre på høye senger.
(Ståle Bertelsen har erfaring.)

* **DELTA setter** fra Warrens (Holland) med et belte som mater ut og børster som gir jevn utmating og den kan visstnok også kjøres relativt fort – 6-7 km/t. Siloen tar 1 hel storsekk.

Tror den er som Haarbyen mht tørr el. våt løk ved setting og kan da være slik at en person bør stå bak mht å passe på matinga.

(Olav Brattaas og Are Gusland har erfaring.)

* JJBroch vakum løksetter – skal bråke kraftig og løken må være helt ren – skal ha dårlig kapasitet, kjøres ikke fort.

- Hør med flere kolleger hva erfaringene er!!!

Kontroll på spirefuktigheten?

Jevn spirefuktighet gir:

- Mindre ujevnheter på oppspiringen i åker (verst er ujevne fuktforhold)
- Enklere å bestemme korrekt ugrasdose, når løken er jevnt kommet

Plastløk

- der er det viktig å bevare god jordfuktighet fra jordarbeiding til plastlegging!
Her kjenner hver sin egen åker.

Lokal kjennskap til det aktuelle jordet viktig!

Fysisk tilstedeværelse jevnlig under oppspiringen er beste metoden for fukt kontroll!

Hold HELE setteløken fuktig, også nedover i rotsonen.

Spirevanning tjener en penger på og nok kan være 5-7 millimeter per gang.

Ugraskamp - dose?

- Viktig å tilpasse middel til hvilke ugras du faktisk ser i åkeren.
- Ikke bruk større dose en det du trenger! Reduserer da faren for sviing (sjukdomsinngang?) og veksthemming.
- Husk tommelfingerregler på anbefalt total dose og at rødløken normalt tåler noe mindre en gul løken.

Oppsummering

Det er året som avgjør – men ta de forhåndsreglene som en har kontroll på:

- Juster fokus etter året
- Behold jordstrukturen
- Setteloek kvalitet
- Beisebad og plassert P-gjødsel
- Settedybde og jevnhet
- Spirefuktighet
- Ugrasdoser

→ Får åkeren en god start har man gjort jobben de første ukene på en god måte!

